

Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria. 2 2023-24

Especialitat: Joieria

Curs **2023/2024**

→ 1. Dades d'identificació → 2. Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació → 3. Coneiximents recomanats → 4. Competències de l'assignatura → 5. Resultats d'aprenentatge → 6. Continguts → 7. Volum de treball/ Metodologia → 8. Recursos → 9. Avaluació → 10. Bibliografia

→ 1. Dades d'identificació

DADES DE L'ASSIGNATURA

Centre	Escola d'Art i Superior de Disseny de València		
Títol	Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i disseny en Joieria Artística		
Departament	Història i Teoria de l'Art i del Disseny		
Mail del departament			
Assignatura	Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria.		
Web	easdvalencia.com		
Horari			
Lloc impartició	Vivers	Hores setmanals	4
Codi		Crèdits ECTS	
Cicle	Joieria Artística	Curs	2 ^{on}
Duració	Semestral	Idioma	Valencià
Tius de formació		Tipus d'assignatura	100% presencial

DADES DEL PROFESSORAT

Docent/s responsable/s	
Correu electrònic	elteunom@easdvalencia.com
Horari tutories	A determinar
Lloc de tutories	Departament d'Història i Teoria de l'Art i del Disseny.

→ 2. Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació

Els punts d'aquesta programació segueixen les pautes que s'estipulen en la normativa que regeix aquests estudis, el Reial Decret 1297/1995.

L'assignatura d'Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria s'integra en el currículum del Cicle de Joieria Artística. Els seus continguts naixen de la Història de l'Art general, però prenen com a referència una especialitat artística molt concreta: la joieria. Aquest art ha comptat, al llarg de la història de la humanitat, amb l'activitat i destresa de magnífics artistes i artesans, i amb els millors materials al seu abast. Tot i els límits propis d'aquest tipus d'objectes, la joieria ha condensat —com altres manifestacions artístiques— els anhels, pors, sentiments, creences, etc. de les diferents societats que els han produït.

El valor del seu estudi és, doncs, alt, encara que difícil per la seua singularitat i especificitat. No obstant açò, per a les persones que es formen en joieria és una matèria que ha de ser abordada amb interès i curiositat, ja que en ella es van a descobrir moltes més coses de les quals inicialment es podria pensar. Tècniques, tipologies, formes, temes, etc. il·lustren a l'alumne/a i li obrin a un context molt ampli, que li serà de gran ajuda per a la comprensió tant del passat com del seu propi treball.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en l'article 2.1.j) estableix que el sistema educatiu espanyol s'orientarà a la consecució, entre altres fins, de la capacitat per a la comunicació en la llengua oficial i cooficial, si n'hi ha, i en una o més llengües estrangeres.

Aquesta assignatura impartida en valencià, procurarà la consecució de la capacitat de l'alumnat en els tres nivells possibles segons la base d'origen de cada persona: nivell escrit, nivell d'expressió i nivell de comprensió. Es pretén, per tant, enriquir el coneixement mitjançant l'ús correcte del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita.

→ 3. Coneixements previs recomanats

Es recomana a l'alumnat que tinga coneixements d'alguna de les llengües europees, a més del castellà i el català, per poder aprofitar els continguts de la bibliografia que tenim a l'abast. Així mateix, es recomana haver cursat alguna assignatura d'Història de l'Art, Història del Disseny i de les Arts Aplicades per tenir familiaritat amb els continguts, vocabulari i termes específics de la matèria.

→ 4. Competències de l'assignatura

Es presenten a continuació les competències a l'assoliment de les quals contribueix l'assignatura d'**Història de l'orfebreria, joieria i bijuteria. 1**.

La normativa no menciona pròpiament les competències, però sí nomena en l'Annex I, en el article 2.2 -dins de la descripció del perfil professional de la secció Joieria Artística-, les tasques més significatives que l'alumne egresat podrà dur a terme. D'aquestes, enumerades segons l'orde en què apareixen, se n'han seleccionat aquelles a les quals aquest mòdul contribueix a assolir.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
Conèixer i saber utilitzar les diferents tècniques i estils utilitzats en el camp de la joieria artística.	a) Comprendre els conceptes que són propis del llenguatge de les arts plàstiques i de les arts aplicades tridimensionals, amb especial atenció als específics de l'orfebreria, argenteria i joieria.
Valorar de forma idònia les necessitats plantejades en la proposta de treball, així com els aspectes plàstics, artístics, tècnics, organitzatius i econòmics, per a configurar el projecte i seleccionar les especificacions plàstiques i tècniques oportunes per a aconseguir un òptim resultat en el seu treball professional.	b) Relacionar els valors plàstics, ornamentals i cromàtics que utilitzen l'orfebre i el joier amb les cultures visuals que són pròpies de cada etapa artística i amb els factors econòmics, socials i de diversa índole que conflueixen en la seua configuració.
Investigar les formes, materials, tècniques i processos creatius i artístics relacionats amb la joieria artística.	c) Aconseguir, a través de l'estudi evolutiu de l'art, de l'orfebreria i joieria, una valoració i enteniment de les tendències de la plàstica i del disseny actuals.
Analitzar, adaptar i, si escau, generar documentació artístic-tècnica imprescindible en la formació i ensinistrament de professionals del sector.	d) Conèixer les referències concretes necessàries per a un òptim coneixement tècnic, històric i artístic relacionat amb l'especialitat.
Seleccionar i valorar críticament les situacions plàstiques, artístiques, tècniques i culturals derivades de l'avanç tecnològic i artístic de la societat, de manera que li permeten desenvolupar la seua capacitat d'autoaprenentatge a fi d'evolucionar adequadament en la professió.	e) Conjuguar l'estudi teòric dels processos històric-artístics d'aquest art aplicat, en col·laboració amb la resta de les àrees que es configuren en aquest Cicle Formatiu, plantejant activitats, treballs i projectes interdisciplinaris comuns.

COMPETÈNCIES GENERALS

CG1	Elaborar projectes d'elements o peces de joieria de creació pròpia o bé d'interpretació de conceptes aliens, preparant tant la informació tècnica de realització com la de promoció.
CG4	Buscar informació bibliogràfica i documentació tècnica que li serveixi com a base en el seu treball.

→ 5. Resultats d'aprenentatge

RESULTATS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES RELACIONADES
R1 Identifica les característiques formals i comunicatives de las obres de disseny de joieria, bijuteria i orfebreria	CG1
R2 Explica les relacions entre els moviments artístics i el disseny de joieria del període històric que comprèn cada unitat didàctica.	CG1
R3 Analitza les creacions artístiques i de disseny de joieria i bijuteria amb l'aplicació de criteris formals, narratius i simbòlics.	CG1
R4 Compara les peces de joieria del període estudiat amb produccions estètiques d'altres èpoques, establint relacions i influències, i detectant fonts d'inspiració.	CG1
R5 Argumenta les opinions amb precisió i rigor, utilitzant una terminologia i un vocabulari específics de la disciplina amb correcció lèxica, ortogràfica i sintàctica.	CG1
R6 Elabora treballs d'investigació aplicant la metodologia adequada.	CG4

→ 6. Continguts

Unitat 0. Metodologia d'investigació i recerca sobre la joieria. Fitxes i comentaris.

Unitat 1. Els nous gustos renaixentistes i manieristes: la seua repercussió en la joieria, l'orfebreria i l'esmalt pintat. La incorporació de les pedres facetades.

Unitat 2. Aproximació a l'estètica del Barroc i del Rococó. La importància del missatge en els arts plàstics de l'església contrareformista. La crisi de l'esmalt i la irrupció del diamant.

Unitat 3. Revolució industrial: repercussions en l'art de l'orfebreria i la joieria. Neoclassicisme. El segle XIX, l'estil Imperi, eclecticismes i "revivals".

Unitat 4. La singularitat de l'Art Nouveau i el Modernisme.

Unitat 5. El segle XX: Art Déco, Avantguardes, Alta Joieria, disseny i bijuteria. L'espai de l'orfebreria al segle XX.

Unitat 6. De la nova joieria al segle XXI.

→ 7. Volum de treball/ Metodologia

7.1 Activitats de treball presencial

ACTIVITATS	Metodologia d'ensenyament-aprenentatge	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge	Volum treball (en núm. hores o ECTS)
<i>Classe presencial</i>	Exposició de continguts per part del professorat o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements a l'aula.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	30
<i>Classes pràctiques</i>	Sessions de treball grupal en grups supervisades pel o per la docent. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/ concerts/ representacions/audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumnat.	RA3, RA4, RA5	4
<i>Exposició treball en grup</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinars.	RA3, RA4, RA5	4
<i>Tutoria</i>	Atenció personalitzada i en petit grup. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor o tutora amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc.	RA1, RA2, RA6	8
<i>Avaluació</i>	Conjunt de proves (orals i/o escrites) emprades en l'avaluació inicial o formativa de l'alumnat.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5	4
TOTAL			50h

→ 8. Recursos

Pissarra.
Projector.
Altaveus.
Ordinador.
Material audiovisual.
Pàgines web.
Pissarra.
Articles i textos.
Biblioteca i centres de documentació.

→ 9. Avaluació

9.1 Convocatòria ordinària

9.1.1 Alumnat amb avaluació contínua

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
<p>Treballs pràctics. Suposen el 50% de la qualificació total.</p> <p>Prova teòrica/pràctica. Suposa el 50% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen.</p> <p>Per a avaluar els treballs s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.</p>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.

9.1.2 Alumnat amb pèrdua d'avaluació contínua (+20% faltes d'assistència)

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
<p>Treballs pràctics. Suposen el 40% de la qualificació total.</p> <p>Prova teòrica/pràctica. Suposa el 60% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen.</p> <p>Per a avaluar tant els treballs com l'examen, s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.</p>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.

9.2 Convocatòria extraordinària

9.2.1 Alumnat amb avaluació contínua

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ / QUALIFICACIÓ	Resultats d'Aprenentatge avaluats
---	-----------------------------------

<p>Treballs pràctics. Suposen el 50% de la qualificació total.</p> <p>Prova teòrica/pràctica. Suposa el 50% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen.</p> <p>Per a avaluar els treballs s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.</p>	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.</p>
---	--------------------------------------

9.2.2 Alumnat amb pèrdua d'avaluació contínua (+20% faltes d'assistència)

INSTRUMENTS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ / QUALIFICACIÓ	Resultats d'aprenentatge avaluats
<p>Treballs pràctics. Suposen el 40% de la qualificació total.</p> <p>Prova teòrica/pràctica. Suposa el 60% de la qualificació total. Cada treball, així com l'examen, es qualificarà de 0 a 10. Es considera que l'assignatura està superada si la nota final és igual o superior a 5 en tots i cadascun dels treballs i en l'examen.</p> <p>Per a avaluar tant els treballs com l'examen, s'utilitzarà una rúbrica on s'especificaran els resultats d'aprenentatge i els indicadors (resultats d'aprenentatge més concrets) segons siga la seua tipologia.</p>	<p>RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6.</p>

→ 10. Bibliografia

Albert de Puig, Luis (1939). *Las joyas a través del tiempo*. A. Ortega.
 Black, J. Anderson (1981). *A History of Jewels*. Orbis.
 Cerval, Marguerite de (1998). *Dictionnaire international du bijoux*. Regard.
 Kertesz, M. Wagner de (1947). *Historia universal de las joyas*. Centurión.
 Phillips, Cl. (1996). *Jewelry. From Antiquity to the Present*. Thames and Hudson.
 Phillips, Cl. (2003). *Gioielli. Breve storia dall'antichità a oggi*. Rizzoli-Skira.
 Schadt, Hermann (1996). *Goldsmiths' Art. 5000 years of jewelry and hollowware*. Arnoldsche.
 Tait, Hugh (Ed.). (2008). *7000 years of Jewellery*. British Museum.

Bibliografia complementària:

Besten, Liesbeth den (2012). *On jewellery. A compendium of international contemporary art jewellery*. Arnoldsche.
 Cartlidge, B. (1985). *Twentieth-century jewelry*. H. N. Abrams.
 Cartlidge, B. (1986). *Les bijoux aux XX siècle*. Office du Livre.
 Diversos autors. (1989). *Jewellery. Makers. Motifs. History. Techniques*. Thames & Hudson.
 Dormer, Peter i Turner, Ralph (1986). *La nueva joyería. Diseños actuales y nuevas tendencias*. Blume.
 Drutt English, Helen W. i Dormer, Peter (1995). *Jewelry of ourTime. Art, Ornament and Obsession*. Rizzoli.

- Fernández-Villamil Reoyo, M. .C. (1975 i 1982). *Las artes aplicadas*. Punto Rojo.
- Gautier, M. M. (1972). *Émaux du moyen âge occidental*. Office du Livre.
- Honour, H. (1972). *Orafi e argentieri*. Mondadori.
- Lanllier, J. i Pini, M. A. (1989). *Five Centuries of Jewelry in the West (16th to 20th Century)*. Arch Cape. Ed. francesa (1983) *Cinq siècles de joaillerie en occident*. Office du Livre.
- Lindemann, W. (2011). *Thinking jewellery on the way towards a theory of jewellery*. Arnoldsche.
- Mascetti, D. i Triossi, A. (1999). *Earrings. From Antiquity to the Present*. Thames & Hudson.
- Müller, H. W. i Thiern, E. (2001) *El oro de los faraones*. Libsa.
- Puig Cuyàs, Ramon et al. [comis.]. (1987) *Joieria Europea Contemporània*. Fundació La Caixa.
- Strauss, Cindi. (2007). *Ornament as art. Avant-garde jewellery from the Helen Williams Drutt collection*. Arnoldsche.
- Ward, A., Cherry, J., Gere, C., Cartlidge, B. (1981). *La bague, de l'Antiquité à nos jours*. Office du Livre.
- Watkins, D. (1994). *The Best in Contemporary Jewellery*. Rotovision.